

Posudek na diplomovou práci

Pavly Jenkové

„Ženy migrantky jako aktivní občanky“

Katedra genderových studií, Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy

Vedoucí práce: Mgr. Petra Ezzeddine. Ph.D.

Posuzovaná diplomová práce se zabývá tématem integrace migrantek prizmatem konceptu aktivního občanství a je založena na rozboru biografických vyprávění migrantek žijících v České republice. Jedná se o zdařilou práci založenou na kvalitativním výzkumu, která se věnuje velmi aktuálnímu tématu.

Práce je strukturována do tří kapitol, které se věnují vymezení kontextu migrace v České republice a základních konceptů, metodologii a samotné analýze rozhovorů. Těžiště práce spočívá ve třetí kapitole, ve které autorka prokázala schopnost analýzy empirického materiálu s vhladem a pochopením pro vyjádření samotných účastnic výzkumu.

Ačkoli je první kapitola nazvána „Teoretická část“, jedná se spíše o představení institucionálního a legislativního kontextu migrace v ČR, opřené dominantně o zprávy neziskového sektoru a politické dokumenty. Tato volba vytváří určitou pochybnost, zda autorka dostatečně rozlišuje mezi popisem společenského a legislativního kontextu a teoretickými koncepty a interpretacemi. Samotná diskuse konceptů občanství a aktivního občanství, které tvoří základní teoretická východiska analýzy, je velmi stručná. V magisterské práci bych očekávala prezentaci hlubšího porozumění klíčovým konceptům a jejich interpretací opřenou o širší spektrum odborné literatury. Nicméně autorka práce zde představuje základní náčrt analytické mřížky pro empirickou analýzu.

Ve druhé kapitole se autorka věnuje představení metodologie. Kapitola prezentuje jak metodologická východiska, tak samotný průběh a realizaci biografických rozhovorů. Z této kapitoly je znát důkladná příprava na jednotlivé rozhovory, včetně metodologické reflexe analýzy dat i vlastní pozice ve výzkumu. V poměru k prostoru, který je věnován průběhu rozhovorů, včetně přílohy transkripčních znaků, protokolu a ukázky přepisu rozhovoru, by mne zajímalo, proč se autorka rozhodla vynechat přehled deskriptivních a interpretačních kódů, se kterými pracovala a které by mohly dobře doložit samotný průběh analýzy.

Třetí, nejrozsáhlejší kapitola je věnována analýze biografických rozhovorů. Analýza je logicky a koherentně strukturována, sledující hlavní analytickou linku aktivního občanství v každodenním chápání samotných žen migrantek. Je zřejmé, že autorka k rozboru přistupuje s hlubokým vhledem a znalostí migrační praxe.

Nedostatky, které jsou přítomny v první kapitole, se znovu objevují v samotném závěru. Autorka zde shrnuje pojetí aktivního občanství v každodenní praxi migrantek. Chybí zde ovšem reflexivní vztahení se k výchozí teoretické mřížce. Překvapivě pak například na jednom místě autorka interpretuje rozhovory z perspektivy konceptu uznání, o kterém se ovšem dosud v práci nezmiňuje, Charles Taylor, na kterého zde odkazuje, pak ani není uveden v seznamu literatury. Na druhou stranu ale závěr dokládá pochopení praktické roviny problému prostřednictvím doporučení pro integrační politiku.

Díleč formální výhradu bych vznesla k používání anglických termínů, např. migrant life stories, ethnic life stories, decision maker atd. Proč autorka tyto termíny, se kterými pracuje, nepřekládá do jazyka práce?

V diskusi navrhuji otevřít otázku, proč se autorka v práci silně vymezuje proti vnímání migrantek jako „obětí migrace“ (s. 7, 10-11, 29), v závěru ale zmiňuje, že migrantky jsou spolu s českými občankami obětmi genderově nerovného systému (s. 94). Jsou toto v jejím

chápání strukturální omezení zcela jiného řádu? A když autorka mluví o tom, že migrantky jsou obětí vícenásobné diskriminace (s. 57) nebo nekvalifikovaných profesí (s. 63), je to jiná forma oběti než „oběť migrace“, anebo mohou být aktérky vystaveny strukturální marginalizaci, kterou nemohou individuálně překonat, což z nich ovšem nečiní pasivní subjekty? Jinými slovy, nemůže nediferencované vymezení se proti používání termínu oběť zpochybňovat skutečnost, že se migranti a migrantky stávají oběťmi nespravedlivého systému, a tím tyto nespravedlnosti zastírat?

Předložená diplomová práce splňuje nároky na kvalifikační magisterskou práci. Pavla Jenková v práci prokázala základní znalost odborné literatury k tématu i schopnost analyticky přistoupit ke zkoumanému materiálu. Celkově diplomovou práci považuji za kvalitní s dílčími výhradami a navrhuji hodnotit ji druhým stupněm ocenění.

V Praze dne 31. srpna 2015

Zuzana Uhde, Ph.D.